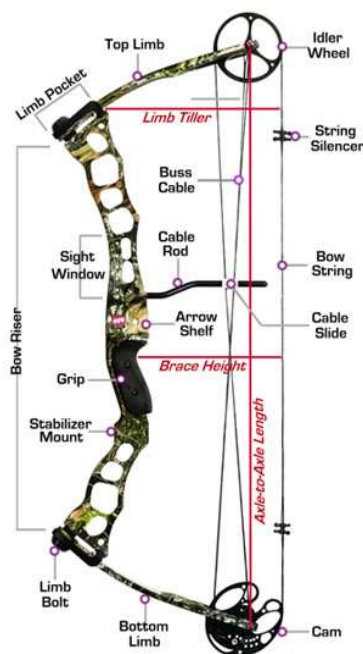

Segítség egy új íj vásárlásához

A <http://www.huntersfriend.com/bowselection.htm> oldalon található cikket Engi József fordította)

Hosszútávon gondolkozz

Kétségtelen, hogy a modern csigás íj egy fantasztikus vadászfegyver. De próbáld a dolgokat ésszerűen, hosszútávon értelmezni. Mielőtt elvesznél az egyedi technológiát és igazi „ragadozó” érzést kínáló reklámok forgatagában, gondolj arra, hogy a csigás íj még mindig egy viszonylag egyszerű találmánynak mondható. Könnyen beszerezhető anyagokból tervezik őket, csupán néhány mozgó alkatrészrel rendelkeznek, és egyik részét sem irányítja microprocesszor. Így csupán néhány olyan technológia létezik, amivel íjat lehet tervezni és kivitelezni. Azonban a legtöbb íj kifejezetten High tech technológiával kerül a boltok polcaira. Hogy miért? Mert az íjgyártók tisztában vannak azzal, hogy az íjászok mindig a legjobbat, a csúcstechnológiát keresik. A vadászíjászat történetesen egy kis sikerű sportág, így nem csoda, hogy a reklámkampányok arra törekednek, hogy forradalmi technológiákat kínáljanak az íjászat iránt érdeklődőknek- még akkor is, ha a reklámjaik az igazsággal csak részben egyeznek. A gyártók azt is tudják, hogy a szabadidős sportfelszereléseket /outdoor product/ vásárlók kifejezetten szeretik a tudományos szavakat és megnyerő kifejezéseket. Szóval vigyázz! Lehet, hogy az új csigás íjad CBT hyperpolyresin üvegszálakkal van ellátva (cock'n bull technology), de azért ne dőlj be mindennek.

A márkanév kultusz

Az íjgyártó ipar gyakran használ „jobb, mint a te íjad” /better than your bow/ kijelentéseket- ahogy azt a márkanév háborúban te is a saját szemeddel láthatod. Néhány gyártó egy egész kultuszt alakít ki a vásárlói körében, akik nyilvánvaló, hogy minden más íjmárkát meg fognak szólni (lásd: íjász fórumok). Ez egy elég szerencsétlen helyzet a kezdő íjászoknak, akiknek „kötelességük” elfogadni azokat a sokszor szélsőséges tanácsokat, melyek rá-, vagy esetleg éppen lebeszélnek egy jó íj vásárlásáról. Szóval óvakodj minden reklámtól, amely egy bizonyos típusú vagy márkájú íjat állít középpontba. Talán emlékszel még a Subaru-ra, amely a legjobb autómárkának volt beharangozva,- és az összes többi autót hitványnak nevezték. Nevetséges, nem? Természetesen a Subaru egy jó autó, de nem mindenki számára volt praktikus, esetleg minden téren megfelelő. Sok más jó minőségű autó közül választhatsz még. A következő állítás minden csigás íjnál megállja a helyét: Nincs olyan, hogy legjobb típus, vagy legjobb márka, úgyhogy ne határold el magad egyetlen népszerű íjmárkától se. Az a legjobb íj, amely a legjobban kielégíti a te személyes igényeidet, alkalmazkodik

testalkatodhoz, húzóerődhez, lövési stílusodhoz, felkészültségedhez és anyagi helyzetedhez. Az teljesen lényegtelen, hogy az általad választott íj mennyire népszerű.

Statisztikai csalás a reklámokban

Ha a Nike cipőgyár megvenné a világ 50 leggyorsabb futóját, akik csak Nike cipőben vehetnek részt a versenyeken, nem lenne meglepő, ha a legtöbb versenyt a Nike cipőt viselő atléták nyernék meg. Elfogultság lenne ezek alapján arra következtetni, hogy a Nike cipő gyorsabbá teszi az embert? Persze, hogy az. De a gyártó megteheti, hogy a statisztikára hivatkozik, miközben nem tesz említést a lefizetésekről. Sajnos néhány gyártó használ ilyen praktikákat, hogy több vevőt csalogasson, és ez általában sikerrel is jár. Vigyázz azokkal a reklámokkal, melyek a saját márkájukat úgy tállják fel számodra, hogy az a legtokéletesebb, és a statisztikákra hivatkozva azt ecsetelik, hogy az ő íjaik hány versenyt nyertek.

Megjegyzés: az íjak nem nyernek több verseny annál, mint ahányat a cipők nyernek. A letehetségesebb futók nyernek futamokat és a letehetségesebb íjászok nyernek íjász versenyeket. A pontos lövést sok tényező befolyásolja (jó kondíció, gondos beállítás, helyes technika, stb.....). A kiváló minőségű (High quality) íj csak az egyik része ennek a rendszernek.

Egy értelmes megvilágítás

Sok olyan tulajdonság van, amit az íjászok kifejezetten keresnek egy új íj vásárlásakor. A legtöbben egy szörnyen gyors, kellemes húzású, kicsit rúgó, különböző markolattal szerelt és nagy könnyítéssel (let-off) ellátott íjat szeretnének. Emellett legyen az íj könnyű, kicsi, de arányos, csendes, ne legyen érzékeny az íjász hibáira, könnyen lehessen állítani és összehangolni és az ára is legyen elfogadható. Sajnos ilyen tökéletes csodaszerszám nem létezik. Hogy egy bizonyos felszereltségű íjhoz juthass, biztos, hogy más jó tulajdonságokról le kell mondanod. Pl. a nagyon gyors íjak általában elég ridegek. A nagyon könnyű íjak általában drágábbak és így tovább. Végül el kell döntened, hogy mely tulajdonságok a legfontosabbak számodra, és olyan íjat vásárolj, amely a legjobban kielégíti a veled szemben támasztott követelményeidet.

Meghatározó tényezők- Csigás íj teljesítmény

Azok a tényezők, melyek egy csigás íjat erősebbé tesznek igencsak eltérnek azoktól, amik a puskát teszik azzá. Attól függetlenül, hogy kicsi vagy nagy puskáról beszélünk, az erő kifejtés, ami a fegyvert tűzbe hozza egyenlő azzal az energiával, amivel a ravaszt meghúzd. A tényleges energia a tölténytől függ, nem a lövéstől. Egyszerűen szólva, ha elviseled a fegyver hátrarúgását, akkor akár órákig lövöldözhetsz anélkül, hogy megszakítanád magad. A csigásoknál ez pont az ellenkezője. Ne bolondulj bele a gondolatba, hogy a 310 fps-os sebességet produkáló íj erősebb egy 285 fps-osnál, mivel a lövéshez beleadott energia lehet, hogy mindkettőnél azonos. Általában, ha az íj gyorsabb, az azért van, mert nagyobb erő kell az íj kihúzásához. A csigás íj egy olyan gép, amely raktározza azt az energiát, amit az íjász beleadott, majd lövéskor átadja azt a vesszőnek. Úgyszólván annál nagyobb energiát nem nyersz ki belőle, mint amennyit beletettél. Ezen semmiféle high-tech tudomány vagy formatervezés nem változtat. Alapigazság: A csigás íjak nem állítanak elő, vagy sokszoroznak meg energiát. A hiányos fizikum állja ennek útját. Ha olyan íjat veszel, aminek kihúzásakor majd meg szakadsz, annak ellenére, hogy a vessző sebessége megnő, nem fogod élvezni a gyakorlást.

Energia raktározás és oldás

Mikor az íj idegét elkezded húzni, az íjkarok befelé mozdulnak. Az az energia, amellyel az íjat húzd, a karokban raktározódik, mint lehetséges, oldáskor felszabaduló energia. Ez az energia oldáskor a vesszőbe vándorol, és mozgási energiává válik, miközben a helyükre ugranak vissza, és az ideg is felveszi a kiindulási helyzetét. Ez eddig egyszerű. De ha az energiaraktározási, és oldási folyamatokat megvizsgáljuk, megtudhatjuk, hogy mekkora erőt rejthet az íjuk, és hogy milyen tényezőkre érdemes figyelni vásárláskor.

Megjegyzés: a lényeg, hogy két dologtól függ az íj ereje:

1, mekkora a karokban raktározott energia oldáskor.

2, a lehetséges energiamennyiség, mely oldáskor vesszőbe juthat (hatékonyság)

AZ IBO SPEED ÉRTELMEZÉSE

Tetszik, vagy nem, a legtöbb íjász sebességőrült. A legtöbb

főszernak ha egy íjat mutatnak, biztos, hogy az lesz az első

kérdése, hogy „milyen gyors”? Az íjászatban a 300fps feletti sebesség csúcsteljesítménynek tűnhet. A forgalmazóknál

egy 285 fps- os íj (202mph) általában a lassú kategóriában van feltüntetve, míg a 305 fps- os íj (208mph) már gyors, holott a különbség csak 3%. A gyártókra viszont szörnyű nyomás nehezedik, hogy az íjaik sebességét a kiemelkedő 310 fps fölé erőszakolják.

De ahogy azt nemsokára látni is fogod, egy adott vessző sebessége relatív, annak tömegétől és a vizsgálat módszereitől függ. Valamennyi íj lehet gyors és lehet lassú, beállítástól függően. Ez a motoros gépjárműveknél felállított súly-energia elméletnek felel meg. Ha nagy teljesítményű motorral ellátott könnyű autód van, akkor az valószínűleg gyorsan fog menni. De tedd csak azt a motort egy teherautóba, és látni fogod, hogy a dömper fele olyan gyorsan nem megy vele. Ugyan ez igaz a csigás íjakra is. Könnyű vesszővel löni egy nagy teljesítményű íjból olyan vesszőt kreál, mint a tűzvész. De ha ugyanebből az íjból egy nagyobb súlyú vesszőt repítesz, az csak lassan ívelve szeli a levegőt.

A leg fontosabb azt tudnod, hogy a vessző sebességét három fontos szabály befolyásolja: a vessző súlya, a húzáshossz és a húzóerő. A legdominánsabb a húzóerő, amely a vessző gyorsaságával szorosan összefügg. A másik a húzáshossz – minél hosszabb, a vessző is annál gyorsabb. A harmadik a vessző súlya, ahol az érvényesül, hogy minél könnyebb, annál gyorsabb. Ezek alapján már egy ügyes gyártó el tud készíteni egy jó íjat. Sőt, megteheti, hogy csinál egy 100# os íjat 32” húzáshosszal, amely szédületes sebességre lesz képes, és rengeteg íj fog fogyni a boltjaikból. De ez nem olyan egyszerű!

Hogy valóban összehasonlíthassunk két íjat, azoknak ugyanolyan tulajdonságokkal kell rendelkezniük. Egy gyártótól sem lenne túl igazságos, ha csupán egy követelmény szerint vizsgálja íjait, míg egy másik már egész más szempontokat venne figyelembe. Ezért egységesen minden gyártó az IBO (International Bow Organization) rendszer szerint dolgozik. Ahhoz, hogy pontos IBO értékeket kapjanak, ugyanolyan felszereltségű íjakkal kell, hogy a vizsgálatokat elvégezzék: pontosan 70# húzóerőn, 30” húzáshosszon és olyan próbavesszőkkel, melyek súlya pontosan 350 grain. Így igazságos!

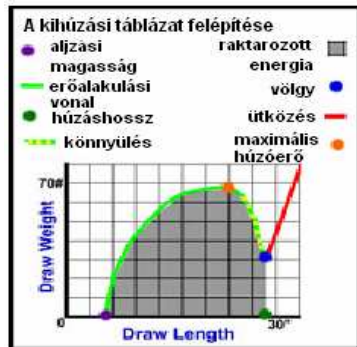
Mióta az íjak ilyen komoly rangsorolás áldozatai, a gyártók próbálnak kis előnyöket szerezni azáltal, hogy csupasz (toll nélküli) vesszőket, csupasz ideget (se göb, se peep, se hangcsillapító nincs rajta), és állandóan cserél kifutókat használnak a vizsgálataiknál. Ez segít csökkenteni a súrlódást és néhány bónusz fps-hoz juttatja az íjat, de igazából nem a valóságot tükrözi löképeség szemléletében. Azzal is nyernek néhány fps-t, hogy elsütő gépezettel lónek (így az íjat kicsit jobban hátra lehet húzni). Végül a gyártók úgyis a legjobb mért értékeiket fogják feltüntetni és nem a középértékeket. Mióta ennek az iparnak nincs független mérőbizottsága, aki hitelesíti az eredményeket, elég optimista IBO értékeket olvashatunk a katalógusokban, melyeket szinte lehetetlen megismételni. Annál is inkább, mert a vásárlóknak nincs időmérő berendezésük, és csak nagyon kevesen tudnak 70# os 30” húzóerejű íjjal és pontosan 350 grain-es vesszővel löni. Vagy ha esetleg tudnának is, akkor is lesz pár százaléknyi eltérés a sebességmérők léptékkülönbsége miatt.

Azt tanácsoljuk, úgy nézz a gyártók értékeire, mint az elérhető maximális teljesítményre. Azért az IBO rendszer még mindig egy elég megbízható eljárás, ahol az íjakat szemtől szembe tudjuk állítani, csupán azt kell elfogadnunk, hogy a gyártók szeretik feljavítani gyártmányaik tudását, fényesebb külsőt adni nekik, mint amilyenek valójában. Ez csak a látszat!

Saját laborunkban gyakran csinálunk vizsgálatokat, ahol megmértük az íjak IBO sebességét. Az évek során, megszámlálhatatlan teszt elvégzésével elmondhatjuk, sosem találkoztunk egy olyan íjjal sem, amely a megadott értékeket, vagy legalábbis azt megközelítőket meglőtte volna. Persze voltak gyártók, akik realisabb adatokat írtak másoknál, de még így is 10-20 fps- al lőttek az íjak kevesebbet. Vadászatra felszerelve pedig szánalmasan, 30-50 fps- al teljesítettek alul. Érthető, hogy a sebesség egy komoly management eszköz, és egy kiváló teljesítmény javítja az eladási listát, de azért nem muszáj mindenáron elkapatni magukat ezen a területen.

A KIHÚZÁSI DIAGRAM

Az energiamennyiség, amit az íj raktároz, számos tényezőtől függ: húzóerő, húzáshossz, könnyítés, cam vagy wheel van szerelve, és az aljzasi magasság. Hogy tisztázni tudjuk, melyiknek mi a szerepe, meg kell ismerkednünk a kihúzási görbével. Ez egy egyszerű diagram, amely megmutatja, mennyi energia raktározódik a karokban, míg az íj eléri maximális húzáshosszát. A húzóerő, draw weight(fontban), a húzáshosszal, draw length (inchben) van összevetve. A zöld vonal azt az erőt mutatja, amit az íjásznak az íj kihúzásához ki kell hogy fejtсен. A húzóerő a húzás közben folyamatosan változik. (Ez az információ a jövőben még jól jöhet) Amikor a kihúzás megtörtént, a grafikon megmutatja azt az energiamennyiséget, ami a karokban raktározódott, a formája a teljesítményjellemzőkre utal, továbbá hogy a lövésekre mennyire érzékeny vadászeszközünk. Ismerkedj meg ezzel a grafikonnal.

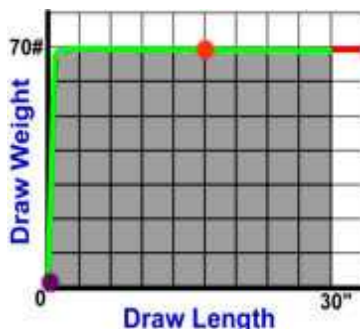

A görbe alatti terület (nem használatos)

Az íjkihúzási diagram (felül) egy átlagos modern csigás íj tulajdonságait ábrázolja. Az íj általtárolt energiát a zöld vonal alatti sötétszürke terület mutatja. Minél nagyobb ez a szürke rész, az íj annál gyorsabb. Szóval hogy is kaphatnánk minél nagyobb szürke területet? Csak meg kell változtatni a diagram alakját. Természetesen ez maga után vonja az íj fő tulajdonságainak változását is. Itt kerül elő a húzáshossz, a húzóerő, a cam alakja, a könnyítés, az ajzasi magasság és a többiek. Ha gyors íjat szeretnél, akkor az energiaraktározás számodra az útbaigazító.

ELMÉLETI HATÁROK

Ha a sebesség lenne az egyetlen cél, és a kihúzási energiát ábrázoló diagram alul látható ábrázolási esete állna fenn, akkor megkaphatnánk a maximális lehetséges tárolható energiamennyiséget 70# húzóerő és 30" húzáshossz esetén. Ilyen íjjal természetesen lehetetlen lenne célozni és löni. Egy 0" ajzasi magasságú íjnál, ahol az ideg a markolaton fekszenne, minden lövésnél rácsapna a kezedre. Emellett nem is könnyülne ki, ami azt eredményezné, hogy a teljes súly a hátizmodat terhelné egészen oldásig. Egy ilyen vadászeszköz veszélyesebb lenne a használójára nézve, mint a vadra. Noha a grafikon csak egy elméleti példa, de segíthet megérteni, hogy a mai modern csigás íjak hogy tudnak gyorsabb vesszőket löni, mint eddig valaha. De vigyázz! Minél egyenesebb egy kihúzási grafikon görbéje, annál nehezebb kihúzni, löni vele és irányítani azt.

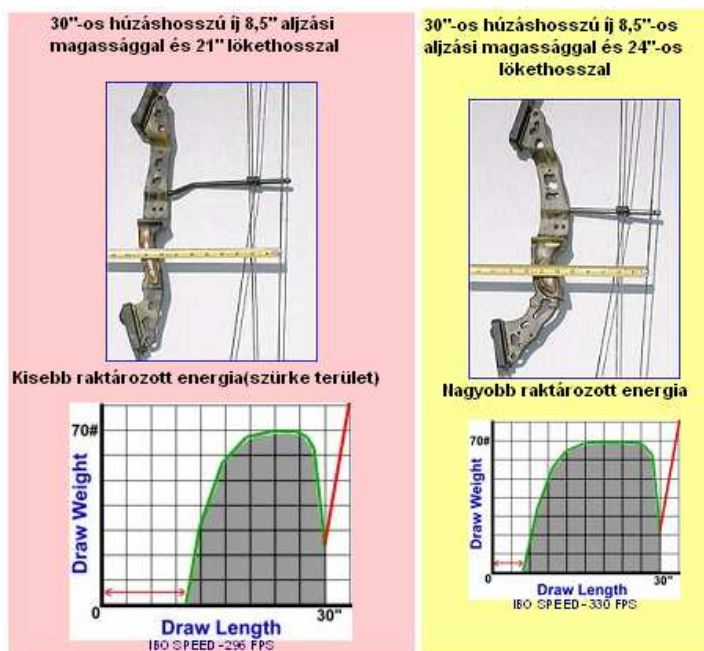

Az íjak erőhatásai

A görbe zöld vonal az erőhatások alakulását mutatja az íj húzása közben. Ebből lehet következtetni a szükséges erő kifejtésre, amely a kihúzáshoz kell. Az energia úgy alakul a folyamat során, hogy mikor az ideget nyugalmi állapotából kimozdítva elkezdéd hátrafelé húzni, az erőgörbe folyamatosan nő, és a maximális húzáshossz elérésekor teljesebb ki. Minden íjnak más az energiaalakulása beállítástól és cam típustól függően. Az erőhatás lehet hosszabb, magasabb, vagy laposabb és mindig energiátárolásban, majd a vessző gyorsításában fog szerepet játszani.

Ajzási magasság hatása a raktározott energiára

Azt gondolná az ember, hogy az energia leadás növekedése olyan egyszerűen megoldható, hogy a 30"-os húzáshosszú íjások áttérnek a 32"-osra, így nagyobb raktározott energiához és vesszőgyorsasághoz jutnak. De ez a megoldás természetesen kivitelezhetetlen. Túl nagy húzáshosszú íj sok gondot okozhat lövésnél, és a sebességnövekedés elég sovány vigasz a mellőzendő kényelemért és pontosságért cserébe. Így a húzáshossz növelése helyett néhány íjat úgy alkottak meg, hogy az erőfelvételt hamarabb kezdje azáltal, hogy az ideg közelebb esik a markolathoz. Az ajzási magasság a markolat legmélyebb pontja és az ideg közötti távolságot jelenti. Ha ez az ajzási magasság nagy, 8,5"-os, és az íjász 30"-ra húzza az íjat, akkor a löket hossza 21.5". Ha viszont az ideget közelebb hozzuk a markolathoz, ezzel megrövidítve az ajzási magasságot mondjuk 6"-ra, 30"-os húzáshossznál akár 24"-os lökettel is számolhatunk. Íme! Még több energia! Egyszóval a kisebb ajzási magasság a vessző sebességének növelését hozza. Ez eddig igen egyszerű. Tehát akkor egy jó íjhoz csak a kis ajzási magasságú íjak közül kell válogatni? Na, azért ne olyan gyorsan! Ezek az íjak lehet, hogy gyorsak, de nagyobbbat rúgnak, mint ahogy azt gondolod.

Ajzási magasság – sebesség kényelmetlenségért cserébe

Ha íjat vásárolsz, figyelemmel kell lenned arra a tényre, hogy nem minden íj ajzási magassága egyforma. Felmerül a kérdés, hogy ha egy kisebb ajzási magasságú íj gyorsabb, akkor miért nem olyanra csinálják az összeset? Azért, mert ezen tulajdonság komoly hatással van az íj visszarúgására és pontosságára. Ezek az íjak általában kevésbé lágú húzásúak, és nagyobb szakértelmet kívánnak a pontos lövéshez. Azáltal, hogy a vessző hosszabb távolságon keresztül érintkezik az ideggel, az íj kevésbé fogja tolerálni a hibáidat lövéskor (kézmozdítás, kézcsapás stb...) amely károsan hat a vessző röptére. Nagyobb ajzási magasságnál pont az ellenkező figyelhető meg, kijavítja a hibás lövés technikádat. Ha kiváló lövész vagy akkor egy kis ajzási magasságú íj pont olyan tökéletesen fog működni a kezdedben, mint a nagyobb ajzással ellátott társai. De ha csak közepes jártasságot tudsz felmutatni vagy benned van a balfék hajlam lövéseid során, akkor maradj a nagy ajzási

távolságú íjnál a pontosabb lövések érdekében. Egy átlagos, ma vásárolható íj 7" körüli az ajzással bír. Ennél kisebbek (5"-6,5") gyors vesszőt lönek, de kevésbé lesznek elnézőek a hibákkal szemben, a nagyobbak viszont (7,5"-9") jobban alkalmazkodnak a hibákhoz, de nehezebb a vesszőjük röpte. Ezeket a tulajdonságokat gondosan elemezd és mérlegeld, mikor egy vadász vagy egy 3D íjat veszel. Ha csak nincsen valamilyen speciális igényed egy, a sebességre kihegyezett íjra, akkor maradj a mérsékelt ajzásnál, amely sok íjászgyönyörhöz segíthet mind a versenypályán, mind pedig terepen.

Egy speciális tanács: A magas embereknek 30" húzáshossz, és az felett különösen meg kell hogy fontolják ezt a dolgot, mivel a nagy húzáshossz egy kis ajzási magassággal kombinálva igen rossz párosítás, főleg kezdőknél.

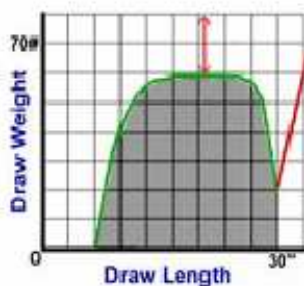
Kis húzású íjások- akiknél megengedhető

Azonban, ha kis húzáshosszal rendelkezel (27" vagy ez alatti), talán boldoggá fog tenni az a tudat, hogy a löstabilitás és a pontosság terén vagy egy csipetnyi előnyöd. Egy 6" ajzási magasságú íjnak 30" húzáshosszal nagyjából 24"-os energia leadási mezeje van. Ez azt jelenti, hogy lövéskor a vessző kicsit több mint 24"-on keresztül van összekötésben az ideggel, amíg azt el nem hagyja. Ez a beállítás már hibákat von maga után. De egy ugyanilyen íj kisebb húzáshosszal már kisebb hibákat is csinál. Hogy ennek mi az oka? Ha egy kis húzású íjász lő ugyanazzal a – mondjuk 26"-os húzáshosszú- íjjal, az erőleadási mező csupán 20" lesz, nem pedig 24". Így a kisebbet húzó íjász vesszője hamarabb szakad el az idegtől, van egy kis előnye a hibakompenzálás miatt. Ha ebbe a kategóriába tartozol, ne sokat időzz az ajzási magasságoknál. Nyugodtan léhatsz kissé agresszívabb íjjal is. Egy 6,4"-os íjászbarát íjzási magasságú csigást kisebb húzáshosszon használva igen kezelhetővé válik. Viszont egy még agresszívabb íjat választva visszanyerheted azt a gyorsaságot és erőt, amit a rövid húzás miatt elvesztettél.

Húzóerő- az erőleadási görbe magassága

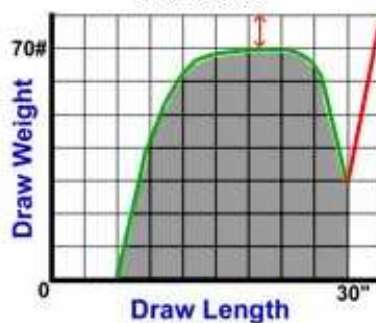
Egy másik módszer, amivel megnövelhetjük a raktározott energiát, hogy a húzóerőt a maximumra állítjuk. Ha a többi tulajdonság nem változik, akkor egy 70#-os íj több energia raktározására lesz képes, mint egy 60#-os. Azonban ez egy elég komplikált kérdés, melyet jól át kell gondolni az új íj vásárlása esetén. Az íj maximális erejét az íjkarok merevsége határozza meg. A csigás íjak különböző húzóerővel kerülnek piacra, a legáltalánosabb a 60-70#-os széria. Vásárolhatsz íjat 70#-os erőre állítva, de általában azt 10-15#-al lejjebb tudod állítani. Más szóval egy 70#-os íj esetenként használható 61,- 64,- 67#-on, vagy egyéb húzóerő értéken is, tetszés szerint. Azonban azt meg kell jegyezni, hogy egy 70#-os íjat ha leveszünk 60#-ra, az nem fog úgy teljesíteni, mint egy 60#-os maximális húzóerejű íj. Az íjak általában sokkal hatékonyabbak a maximális húzóerőn, vagy az közelében.

**60#-os maximális húzóerejű íj
30" húzáshosszal**

**kisebbraktározott energia
(szürke mező)**

**ugyanaz az íj 70# maximális
húzóerővel**

Hagyobb raktározott energia

Húzóerő- hatása a vessző gyorsaságára

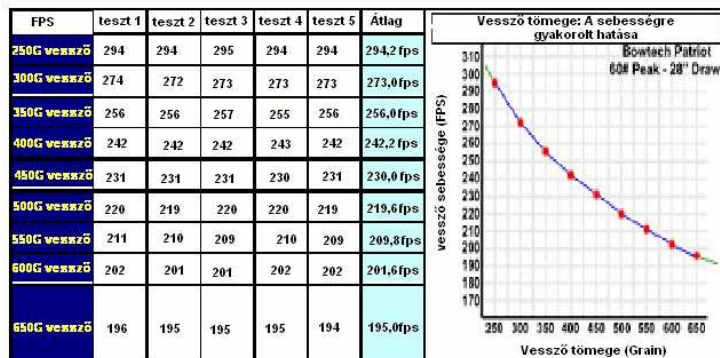
Nagy húzóerejű íjak merevebb, nehezebb vesszőt igényelnek. Kisebb húzóerejű íjunkt pedig könnyebb, rugalmasabb vesszővel használjuk. Az IBO követelmény alapján minden # húzóerő után 5 grain vesszőtömeg.

Egy 70#-os íjnál tehát ne lőjünk 350 graines vesszőnél könnyebben. /0#-os íjnál is legalább 300 graines vesszőt használjunk. A túl könnyű vessző olyan, mintha üresben sütnénk el az íjat, ami esetleg íjsérülésekhez is vezethet. Ráadásul vétenél az IBO előírásai ellen, ami a 3D versenyekről való kizárással jár. Sokat lehet arról hallani, milyen komoly hatással van a vessző súlya az íj sebességére. Könnyű vessző gyorsabb, a nehezebb pedig lassabb. Meglepő, hogy mikor íjunkt az IBO teszt húzóerejére, azaz 70#-ra állítjuk, a vessző sebessége nem sokkal haladja meg egy 60#-os íjét. Ez azért van, mert a 70#-os íjnak 350 graines vesszőre, a 60#-os íjnak pedig 300 graines vesszőre van szüksége, vagyis a megtakarított súlymennyiség a vesszőnél ellensúlyozza a húzóerő miatt elvesztett energiát az íjnál. Helyes beállításnál egy 60#-os íj 10 fps-os eltéréssel fog teljesíteni a 70#-os társa teljesítményéhez viszonyítva.

Mozgási energia- vessző súlya és sebessége

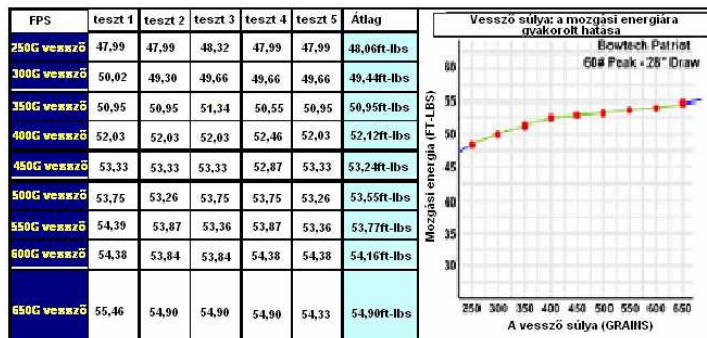
A nyílvessző kinetikai (mozgási) energiáját a következő képlettel írhatjuk le: $KE=(m*v^2)/450.240$, ahol az m a vessző súlya grainben, a v a vessző sebessége fps-ban. Így az az íj amely 350 graines vesszőt képes kilőni 290 fps sebességgel, annak kinetikai energiája $(350*(290*290))/450,240$ képlet alapján 65,38 láb/font. Az összehasonlításunknál elektronikus sebességmérőt (chromograph), micro-érzékeny mérleget, Bowtwech Patriot íjat használtunk 28" húzáshosszal és 60# húzóerővel (egy átlagos íjászfelszerelés), hogy letezzeljük a mozgási energia és a sebesség közötti összefüggést. 9 vesszőt lőttünk ki 250 grainestől 650 grainesig 50 graines növekedésekkel. Mindegyiket átlóttuk az elektronikus sebességmérőn és az eredményeket feljegyeztük. (alsó tábla) Mindegyik vesszővel 5 sorozatot lőttünk, hogy megbízható eredményeket kapjunk. Minden lövést ugyanarról a távolságról indítottuk, ugyanabból a kioldógépből anélkül, hogy az íjon állítottunk volna a teszt közben. A kísérletet fedett térben végeztük, ahol a megvilágítást és a környezeti tényezőket állandóként tudtuk kezelni.

Tesztünk eredményei- chromatographos vizsgálat

A táblázatból kiolvasható, hogy a könnyebb vesszők valóban gyorsabban repülnek. Szóval akkor a gyorsabb a jobb? Sok esetben igen. De ha a mozgási energiában és átütő erőben vagy inkább érdekel, akkor a nehezebb vessző mellett dönts, az mélyebbre hatol. Hogy a sebességvesztés valóban megéri-e az energia növekedést? Ezt neked kell eldöntened. Vess egy pillantást a következő táblázatra- a mozgási energia táblázat:

Mozgási energia a vessző súlya alapján.

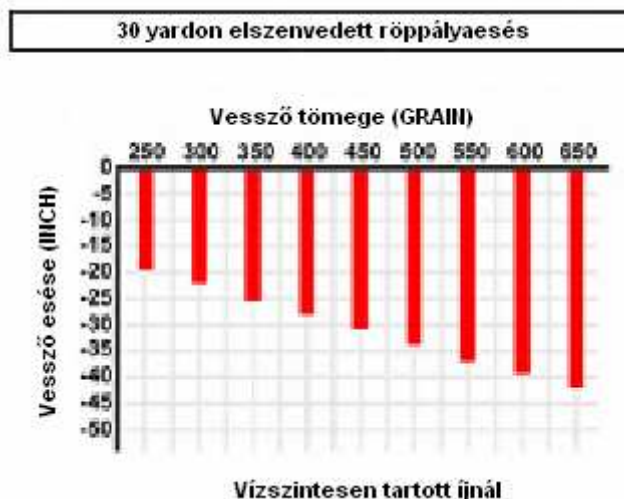
Ahogy az látható, a mozgási energia nyereségünk relatíve nem elhanyagolható. Ahhoz, hogy nagyobb mozgási energiát kaphass, a vessző sebességéből kell áldoznod. Természetesen ez a teszt nem minden újra így igaz, de a legtöbb modern íjnal azért hasonlóak a nyereségek és veszteségek.

Összegezve: Duplázd meg vessződ tömegét		
300g vessző (5g/íjíp)	273,0 fps	49,66 ft-lbs KE
600g vessző (10g/íjíp)	201,6 fps	54,16 ft-lbs KE
sebesség veszteség: 26,2%		nyomaték növekedés: 8,3%

Összefoglalva: mozgási energiáért sebességet

Míg néhány íjász makacsul ragaszkodik az igen nehéz, gerenda méretű vesszőkhöz, addig egyre többen találják a könnyebb vesszőket ugyanolyan hatékonyak – ha nem hatékonyabbnak. És itt kell megjegyezni, hogy helyesen megválasztott vessző 49,66 foot/font mozgási energiával- gond nélkül keresztül visz egy őzet, vagy egy szarvast. Összefoglalva a mozgási energiát és a nagyvadazást, a gyakorlatilag a különbség a 49,66 foot/font és at 54,16 foot/fontos mozgási energiájú vessző között az, hogy az utóbbi a vad átütése után még képes világgá menni.

Azt hihetnénk, hogy a könnyű vesszők kiemelkedően pontosak. Attól kezdve, hogy a vessző kiszáll az íjból, elkezd esni a röppályája. És ahogy megadja magát a gravitációnak, és légellenállásnak, röppályája megváltozik és a föld felé veszi az irányt. Az a vessző, amelyik gyorsabban repül, jobban megtartja egyenes röppályáját, mint a lassabb. Így az az íjász, aki könnyebb vesszővel lő, kisebb gondokkal néz szembe a hosszabb lövéseknél távolság kalkuláció terén –mivel ezek a gyorsabb vesszők laposabb röppályára képesek. Ebből következik, hogy a könnyebb vessző yardnyi távolságon belül több lövési hibát visel el. Ha elrontod a távolságbecslést egy 30 yardnyi távolságban lévő szarvasnál és 25-re becsülöd azt, a gyors vessző nem esik olyan drasztikusan (így csupán kicsivel megy a cél alá), míg a lassabb vesszőnél ez jelentősebb. Nézd meg a most következő táblázatot gondosan. Itt a Bowtech Patriot eredményeit láthatod, ahonnan kitűnik, hogy a nehezebb vessző gyorsabban zuhan, mint a könnyű.

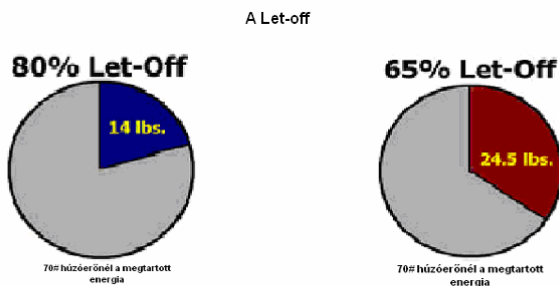

Nem kell többet a lassú vesszőkkel vesződni, mióta számtalan anyag áll rendelkezésre a könnyű vesszők gyártásához. Ahhoz, hogy egyébként is gyors íjdon tovább javíts, vásárolj könnyített vesszőket. Sokkal pontosabbak, és a mozgási energiájuk még így is elég nagy lesz ahhoz, hogy nagyvadat ejts el vele. Így akár még messzebről is lehetsz.

Húzóerő: hozzászólásaink

A valóság az, hogy csak kevesen tudnak ellenállni annak a szuperhős készletnek, egy nehéz íjat kipróbáljanak. Ha már betévedtél valaha egy nagyobb forgalmú szaktalpra, biztosan találkoztál olyan fazonokkal, akik megpróbálták bevetni emberfeletti képességeiket egy 70#os íj rángatásával, míg közben a megszakadás szélére nem kerültek. Az erőlködés ellenére a legtöbben akkor is ezeket a hatalmas húzóerejű íjakat választják. Néhány ilyen íj beszerezhető 100# húzóerővel is. Míg ezekből az íjakból kipréselt vesszők figyelemre méltóan dolgoznak becsapódáskor, nem feltétlenül gyorsabbak, vagy laposabb a röppályájuk. Mivel ezekhez nagyon erős és merev vessző kell, múlhatják felül társaikat speciális igényeikkel. Egy 100#os íjhoz legalább 500 grains vesszőre és kiváló felszerelésre van szükség, hogy csillapítsa és ellenálljon a keletkező rezgéseknek és visszarúgásnak. Ezeket az íjakat csak speciális feladatokra érdemes használni, ahol kifejezetten követelmény a nagy mozgási energia. Szóval jól gondold meg, valóban kell-e neked egy ilyen íj. Ezekre már speciális szabályok vonatkoznak, és mivel a nagy húzóerejű íjak gyakran kemény húzásúak, nem javasoljuk, hogy 70# fölé menj.

Ha löttél már nehéz reflex íjjal, vagy long bow-val, valószínűleg észrevetted, hogy sok erőt és ügyességet igényel. A reflex íjknál akkor kell a legtöbb erőt kifejteni, amikor teljesen ki vannak húzva, ezért gyorsan kell célozni és löni, még mielőtt kiesnél a lendületből vagy elkezdenél remegni. A csigás íjakat úgy tervezték, hogy ezt a problémát kizárják. A reflex íjjal ellentétben a csigás íj húzóereje lecsökken (sokszor igen jelentősen) a húzáshoz végére. Ezt let-off-nak hívják. A régi csigások 30-40% megváltó könnyítéssel rendelkeztek, ami sokat javult az utóbbi időben. Viszont a mai íjak már 70%-os, talán kicsit eltúlzott könnyítés jellemző. Ez azt jelenti, hogy egy 70#-os íj 80%-os let-off-al lehetővé teszi, hogy csupán 14lbs-t tartson a lövész, miközben az íj maximális terhelés alatt van. Ilyen kevés súlyt kihúzva tartani már luxus, mind a célzáshoz, mind pedig a lövéshez. Ez már azért túl sok a jóból. Van egy határ, ahonnan már túl sok a könnyítés, ahonnan már „nyúlósak” tűnik az íj. Az ellenállás bizonyos szintjét fenntartani kifejezetten hasznos még nagy húzóerőnél is, hogy természetesebbnek érezzük vadászszközünket. Továbbá egy átlagos íjász egy kisebb könnyítésű íjat kényelmesebbnek is érez. Profi íjások és hátizomból lövők gyakran választanak egy kicsit kisebb könnyítésű íjat. A nagy könnyítés (75% felett) másik hátránya a vessző sebességének enyhe csökkenésében figyelhető meg. Ha minden tényező azonos, akkor egy 65%-os könnyítésű íj vesszője gyorsabb egy 80%-osénál. Azonban ez csak pár fps. Szerencsére vannak cserélhető cam-ek, így könnyebben beállíthatod a számodra kényelmes könnyítést. Néhány cam-rendszer mint a High County XD cam, Bowtech Infinity cam, Browning Cyber cam és mások lehetőséget biztosítanak cam csere nélküli könnyítési fokozat átállításra.

Csak hogy itt is van egy kis technikai ügyeskedés. Ahhoz, hogy ezt elmagyarázzuk, újabb sorokkal kell töltenünk ezt az útmutatót. Két különböző könnyítést viszonylag egyszerűen be lehet állítani egy íjon, ezek az effektív és aktuális könnyítések. Mikor az íjat hátrahúzd, súrlódás lép fel a kábelek között, a cam-ek perselyében, a kábelek csúszásakor, stb... amik egy kissé megnövelik a húzóerőt. Sajnos ez a többlet energia, ami a súrlódások leküzdéséhez kell elvesznie, mikor elsütöd az íjat. Ezek alapján az íj azért mégsem pontosan annyi energiát ad le, mint amennyit tárol. Egy része a súrlódások miatt elvész.

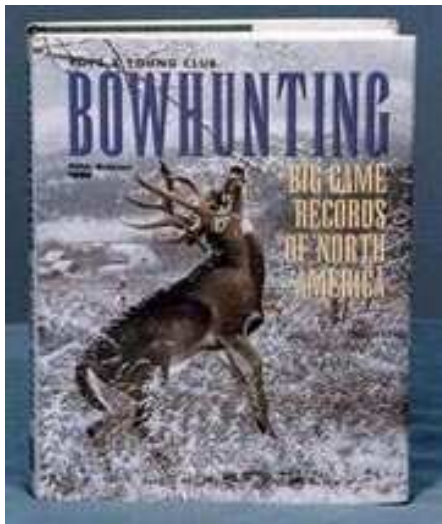
Tehát több energiát kell egy kihúzási folyamathoz, mint egy szép lassú visszaengedéshez. Példával bemutatva képzelj el, hogy satuba fogjuk az íjat, majd kötél és hurok segítségével elkezdjük húzni. Most képzelj el, hogy van egy rugós erőmérőnk a hurokra erősítve, így pontosan nyomom követhetjük az erőviszonyokat, melyek a kihúzás közben fellépnek. Ha elkezdjük erősen húzni a rugós mérlegnél fogva, a húzóerő egyre nagyobb értéket fog mutatni amíg el nem éri a húzóerő maximumot (kb. a húzáshossz 2/3-ánál). Amikor eléri a holtpontot, ahonnan már a mért értékek dinamikusan csökkennek. Nos! Ha az ideget elkezdjük visszafelé engedni, azt

várhatnánk, hogy ugyanazokat az értékeket fogjuk kapni, mint húzáskor. Hát nem egészen! Ahogy elkezdjük lefelé engedni az ideget, az értékek egy kicsivel a kihúzási szakasz értékei alatt lesznek. Ez a csökkenés egyenlő a súrlódási veszteségek összegével.

Szóval... Hogy megkapjuk az új könnyítési százalékát, csak az új csúcsponti ellenállását, és a könnyítés utáni ellenállást kell ismernünk. De amikor a csúcs és a könnyítési ellenállást mérjük, különböző értéket kapunk a húzott és a visszaengedéskor vizsgált idegnél. Erre egy példa, mikor egy 60#-os íjat húzunk, és a kikönnyítés után már csak 15#-ot mérünk, de ha a visszaengedéskor mérünk, akkor a maximális ellenállás csak 52# és a kikönnyítésnél is csak 13#. Ha bármelyik adatsorral eredményt számolsz, $(15/60)$ vagy $(13/52)$ tisztán láthatóvá válik, hogy a teljes ellenállásnak csak 25%-a marad a könnyítés után. Szóval ez az új 75%-os let-off-al rendelkezik? Itt kezdődik a bonyodalom.

Néhány gyártó csal egy kicsit, mikor a könnyítéssel számol. Ahelyett, hogy a megfelelő szám párokat használná, kiválasztja a legmagasabb értéket az egyik (kihúzási) táblából, és a legkisebbet a másikkól (leengedési). Ha a 60#-ot kombinálják a 13#-os másik teszteredménnyel, egy kicsit más eredményt kapunk. Ha utána számolunk, akkor 78%-ot. Mivel pedig a let-off számítás 5% túréssal dolgozik, akár 80%-ot is ráírhatunk. Pedig valójában csak 75%. Pedig az 5% növekedés tényleg elég csekély érték. Ennyiért megéri föllenteni?

Nem biztos, hogy annyi az a könnyítés, amit használsz, mint azt te hiszed!

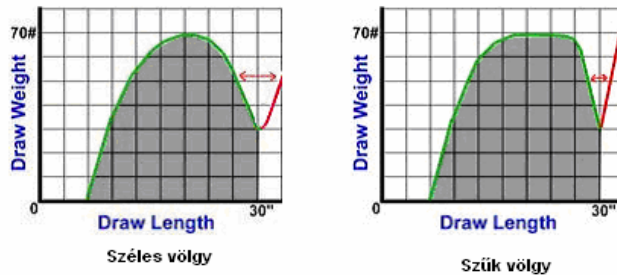
A Pope & Young let-off szabályzata

A legtöbb modern íjat beszerezhetjük kis és nagy könnyítéssel, mely lehetővé teszi a Pope&Young szabályzatnak való megfelelést. A Pope&Young Club a legjelentősebb vadászíjász és hagyományörző egyesület Kelet-Amerikában. 1961-ben alapították, mint non-profit tudományos szervezet a legendás Boone&Crocket Club mintájára. A club segíti és biztatja az íjásokat, segíti őket felkészülésükben, vadászati lehetőségek teremtésében és hagyományörző bemutatókat tart. Az íjász, aki rekord méretű vadat lőtt, hitelesítheti, hogy bekerüljön a szervezeti trófeabírálati rekordok könyvébe. Azonban ezek a szabályok csigás íjnal maximum 65% könnyítést engedélyeznek, ameddig a vad még felvehető a rekordlistára. Az ennél nagyobb könnyítésű íjjal lőtt vadnak ez nem adatik meg. Sok íjat gyártanak változtatható könnyítéssel, ahol 65%-tól 80%-ig állítható a let-off. Ha ez cseresigákkal változtatható meg, akkor is már 20\$-tól be lehet hozzá a csigákat szerezni. De olyan gyártó is van, aki a cam-et tervezte úgy, hogy a cseréje nélkül lehessen könnyítést állítani. Ha a Pope&Young szabályok szerint akarsz vadászni, akkor egy ilyen íjban gondolkozz.

A völgy

A V alakú területet az íjkihúzási diagramon völgynek nevezik. A völgy alakja olyan információkat közöl, mint például a könnyítés gyorsasága. Az agresszív cam-ekkel rendelkező íjakkal gyakran figyelhető meg hirtelen zuhanás a könnyítési görbe végén, itt a könnyítés a húzáshossz legutolsó milliméterein következik be (keskeny völgy). A könnyítést késleltetve további energiához juthatunk, mely ráadás fps-okat csalhat ki az íjból. Sajnos a szűk völgy egy kissé visszafogja az íjat. Mikor azt teljesen kihúzod, észre vehető, hogyha lassan engeded

visszafelé csúszni az ideget (csak a völgyig), egyszer csak keményen elkezd visszafelé rántani. A nagyon agresszív íjknál csak $\frac{1}{4}$ "-t engedhetsz vissza büntetlenül.

Ez nyugtalanító lehet a nagy húzóerejű íjknál, mert a 14lbs váratlanul csaphat át 70lbs-ra, ha vissza csúszna az ideg. Ha egy agresszív cam-es íjjal lósz, néhány dolgot változtatnod kell a lövési stílusodon. Figyelmeztetés: Ha vessző nélkül húzol ki egy nagy könnyítésű íjat, győződj meg, hogy elég erősen markolod! Nagy könnyítésnél előfordulhat, hogy kiragadja magát az íj a kezedből. Mikor a kihúzott íjat tartod célzáskor, csak 13-14lbs-ot kell megtartanod, így könnyen megfedkezhetsz arról a 70lbs-ról, ami $\frac{1}{2}$ " múlva vár majd rád. Ilyenkor a fogásod elgyengülhet, és PUFF. ÜRES LÖVÉS! Ez nem csak az íjásra veszélyes, de egy jó alkalom arra, hogy az íjadból is maradandó károkat okozz, nem beszélve arról, hogy ez már kimeríti a garanciavállalás körét.

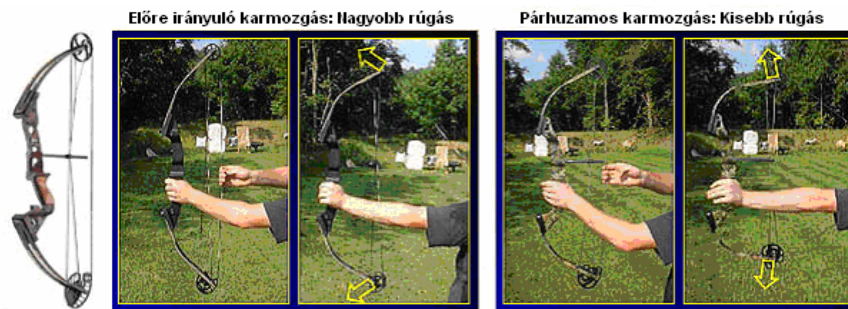

A visszarúgás okai

Ahogy a csigás íjak egyre gyorsabbak lettek és egyre több energiát raktároztak, a gyártóknak egyre nagyobb figyelmet kellett fordítani a kézfejre mért visszarúgás problémájára. A visszarúgás nem azonos a rázkódással, és nem is az okozza. Ennek valódi oka az előre ugró ideg, vagy a felfelé rúgó karok. Ez kirobbanó energiával dolgozó íjknál természetes, de sokszor nem a tárolt energia mértéke a probléma. Az íj, amit olyanra terveztek, hogy ne rúgjon olyan, mint egy autó ajtó, amely csak egy szolid puffanást csinál záródás közben. Míg erre a naiv válasz, hogy szolid íjakat kell tervezni, mégis van megoldás. A csigás íj célja, hogy a vesszőt pontosan a célba juttassa anélkül, hogy a kézfej ezt megérezné. Sok csendes és pontos íj van, ami mégis megüti a kezét. Mikor ez a rúgás jelentős méreteket ölt, már negatív hatással lehet a pontosságra és a kényelemre. Annak ellenére, hogy a legtöbb gyártó fenomenálisan harmonikus, sokféle anyagból összeválogatott, csodálatos cam rendszerrel szerelt, mégis velejárója a rúgás. A megoldás a karok szöge. Mikor az íj lő, a karok visszaugranak eredeti állapotukba, és ezeknek a tehetetlenségéből eredő erő okozza a rúgást. Ha ezek a karok előre állnak, a löket is előre hat. Ha pedig csak a karod az egyetlen, ami ezt felfoghatja, akkor egy erős rázásként fogod azt megélni. Vannak íjak, melyeket jobban hátrahajló (nagyobb ívben) karokkal tervezte, melyek csaknem párhuzamosak egymással.

Mikor ezek dolgoznak, a felső kar felfelé, az alsó kar pedig lefelé mozdul el. Ezek pedig kiegyenlítik az egymás által okozott löketet, és az íj nem rúg. Lásd ugyanezt képen is. Ha érzékeny vagy erre a témára, akkor olyan íjat válassz, amelyiknek a karszögei jobban hátrahajlanak.

A kellemetlen rezgések és a zaj okai

A csendesség az utolsó helyen áll egy íj választási szempontjai között. Egy csendes íjtól olyan dolgok függenek, minthogy terítékre hozod-e a vadat, vagy bottal ütöd a nyomát. Ráadásul a zajos íj biztos jele annak, hogy az energiája csökken. Néhány íj a felépítésének köszönhetően csendesebb. Mielőtt ennek az okát kutatnánk, néhány dolgot tudni kell a hangról. A hangot a rezgés kelti. Rezgés nélkül nincs hang. Például, ha a gitár húrját megpendítjük, az előre és hátra kezd mozogni (rezegni), ami mozgásba hozza a levegőt, mely körül veszi a húrt. Ez egy kisebb légnyomásváltozást okoz, amit a fül hangként érzékel. Ennek a vibrálásnak egy része a gitártestbe jut. Ha tetted már a kezed szóló zenei gépezetre, akkor megfigyelhetted, hogy az rezgett, és ezt füllel is hallhattad. Ez csigás íjakra is igaz. Az ideg és a karok gyors mozgása jelentős rezgéshez vezet az íj elsülésekor. Vibráció lép fel az ideg előre-hátra mozgása miatt. Ha ez gyorsan abba marad, még mielőtt hangot gerjesztene, akkor egy csendes íjat kapunk. Ha viszont a rezgést hagyjuk természetesen magától lehalkulni, az ideg „twong” hangot fog adni, ahogy a karok átvisszik a rezgéseket a középrészre és a tartozékokra is. Ez nemcsak a markodban éreztet rezgéseket, hanem a mozgó alkatrészeket is megszólaltatja. Mellesleg az íjász is vétkes lehet a kellemetlen hangokért, ha nem megfelelő, vagy nem megfelelően szerelt kiegészítőket használ. Van egy egyszerű módja, hogy erről megbizonyosodj. Tartsd az íjat a kezvedben, fogj egy kis gumidarabot, és óvatosan ragasztgassd fel azt az íj különböző részeire. Figyelj, hogy mikor hallod meg azt a „thud”-od, amit a gumi fog kiadni. Ha meghallod, akkor az azt jelenti, hogy van egy csavarod, vagy kiegészítőd, ami kezelésre szorul. A csővel szerelt peep-sight az egyik ilyen oka a rezgésnek. A gumidarab gyakran csinál „slapp” szerű hangokat oldáskor, de a legnagyobb zajforrás akkor is az ideg. Sok kiegészítő van, segít elnyomni ezeket az ideg által okozott rezgéseket (gumipók, gumipióca, gumipamac, stb...). Az ideg lecsendesítése nem probléma, de megállítani az íj rezgéseit már annál nagyobb.

Furcsa rezgések

Sok új tervezésű íj van, mely hatékonyan nyeli el a rezgéseket. Ilyen a Browning Sorbothane™ System, a Bowtech's Sandtrap™ Limb Pockets, és a PSE NV System, melyek mind jó példák a relatíve új, 2001-es antivibrációs rendszerre. Ezek az íjak arra vannak tervezve, hogy rezgéscsillapító rendszerük megállítja a karok rezgéseit lövés után, ezzel megakadályozva a vibráció középrészbe jutását, és a csendes teljesítmény leadást. Sajnos ezek a megoldások főleg a drága íjjaknál találhatók. De ez nem jelenti azt, hogy egy olcsó íj nem lehet csendes. Egy nem túl drága Limb Savers™-rel, egy jó stabilizátorral, és egyéb pénztárca kímélő kiegészítővel egy modernebb íj már könnyen csendessé tehető. Ne dőlj be a hirdetéseknek, melyek úgy végződnek, hogy az íj magától lesz olyan csendes, mint amilyen. Az igazság az, hogy minden íj gerjeszt rezgéseket és hangot. És hogy a tervezők hogyan védik ki ezeket, az teljesen változó.

EGYSZERŰ VAGY OSZTOTT KAR?

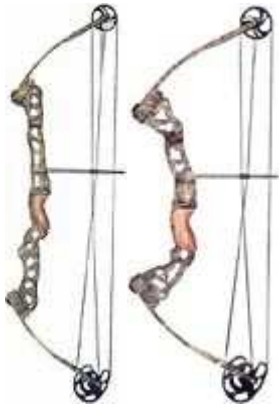
Egy gondolat erről: az egyik tizenkilenc, a másik egy híján hús. Néhány gyártó, mint a Bowtech, Browning, Martin, PSE és mások egyszerű karral tervezik íjaikat. Mások, mint az Alpine, High Country, Pearson, és Reflex főleg osztott karral értékesíti íjait. Néhány gyártó pedig kombinálja őket. Az egyszerű kar pártiak szerint az egyszerű kar sokkal rugalmasabb, jobbak a hajlási tényezői, és sokkal pontosabb, mint az osztott karú. Az osztott kar pártiak szerint az osztott kar től sokkal könnyebb az íj, gyorsabb és kisebbet rúg az egyszerű karnál. Sok szélsőséges és különc bizonyíték lát napvilágot, melyek megerősítik, vagy éppen cáfolják ezeket az érveket, de valójában az egyszerű és osztott kar teljesítménye teljesen azonos. Tehát a kar alakjáról neked kell döntened. Az esztétikai tényezőkön kívül más itt nem nagyon játszik közre, mivel amire az egyik képes, arra tuti képes a másik is.

NEHÉZ VAGY KÖNNYŰ FELÉPÍTÉS?

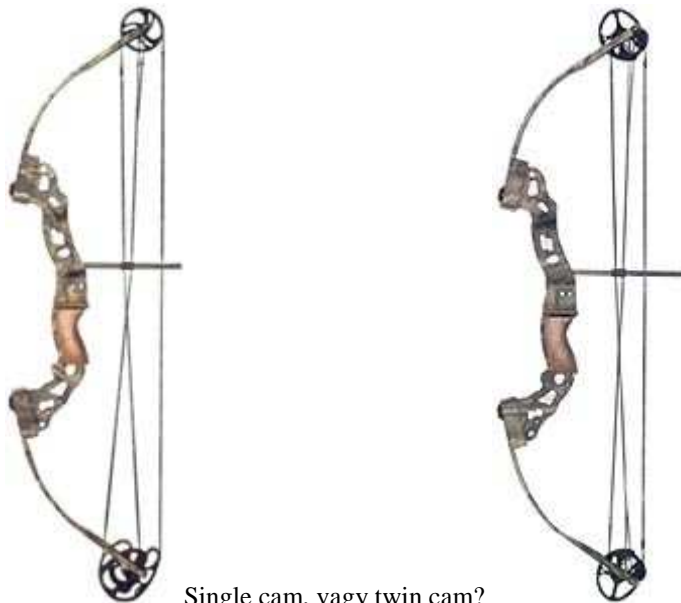
Az egyre könnyebb íjakra való igények kielégítésére a manapság vásárolható csigás íjak súlya már csupán 3,7lbs körülire csökkent (kiegészítők nélkül). Az, hogy elődeiknél jelentősen könnyebbek, a gondos tervezés és a high-tech technológia eredménye. A modern íjak középrésze - mely az íj legnehezebb része - kifejezetten alumíniumból, vagy magnéziumból készül. Sajnos a nagy könnyítés miatt előfordul, hogy túl sok anyagot spórolnak ki a középrészből és a camekból, így úgy néz ki az íj, mint egy lyuggatott sajt, de szerkezetileg azért megmaradnak a főbb jellemzők. Néhány íj, mint a High Country Archery Carbon Series másképp közelítette meg a dolgot, ők karbon szálakat használnak a középrész kialakításához. De a könnyű íjnak hátulütői is vannak. Hogy elkezdjem, a legtöbb könnyű íj drága, 400\$ feletti. Problémát okozhat az érzés, hogy nem igazán lehet célra tartani, mivel a kis súly miatt instabilnak érezheted. Mivel a könnyű íjakat 2lbs különbség választja el a nehezeztől, sokan gondolhatják, hogy a könnyebbet terepen is könnyebb vinni. Csakhogy még teljesen felszerelve is könnyebb egy átlagos vadászpuskánál. És ha nincs valami különleges igényed egy szuperkönnyű íjra, nem kell sok időt töltened, hogy 3,5 vagy 3,8lbs legyen. A különbséget úgysem fogod észre venni. Inkább az esztétikára szánd ezt az időt.

Go Long? Tengelytáv: Milyen hosszú legyen? Go Short?

Biztos észre vették már, hogy az íjak folyamatosan rövidülnek, és a normális hossz 36" alatt van. Van olyan is, amely 30"-os tengelytávval büszkélkedik. Gyakran mondják ezeket „sokkal kezelhetőbb”-nek, és ezek a zömök formák idővel igen népszerűek is lettek, főleg a famászó leses vadászok körében. Nyilvánvaló, hogy a kis tengelytávnak vannak előnyei. A legtöbb ilyen íj igen gyors, mint ahogy a hosszabb társaik, továbbá a karok nagy hátrahajlása miatt nem is rúgnak túl nagyot. Mivel rövid a középrész, ezért könnyebbek is. A legfontosabb, hogy ajzási magasságuk is megfelelő-így fel se tűnik a kis méret. Néhány íjász is kiváltképp állítja, hogy pontosságban sem marad el a hosszabbaktól. Túlzásnak tűnhet, de jól összehangolt íj olyan pontos is lehet, mint a hosszabbak. De a versenyíjászok, akiknek hosszabb távon hajsza pontosan kell löni, mégis a hosszabbat választják- melyek azért mégis stabilabbak. Mielőtt egy rövidebb íjat választasz, a kis húzáshosszal is számolnod kell. A rövid íjjal lövők kioldót használnak. Ugyanis ha kézi oldással használnál egy ilyen íjat, az ideg összenyomhatja az ujjaidat. A legtöbb kézi oldással lövő íjász 38-40"-os íjjal lő a probléma kivédésére. Az is megeshet, hogy nem minden kiegészítő alkalmazható a rövid íjaknál, mivel a középrész nem biztosít elég helyet az óriási irányzéknak és néhány tárfaftának. A peep-sight-et is úgy kell kiválasztanod, hogy az alkalmazkodjon a kis idegszöghöz. Néhány peep, főleg a csöves megoldások, körbe fordulhatnak a rövid íjon, így átállításra vagy esetleg cseréjére szorulhatnak, hogy ki lehessen rajtuk látni.

Single cam, vagy twin cam?

Ez az íjgyártó ipar egy igen érzékeny pontja. Úgy tűnik, hogy ez a téma felett a tapasztaltabb, több íjat is kipróbált, komoly íjászok egyik legnagyobb vitatárgyát képezi. Mióta a 90-es években Matt McPearsonék feltalálták a single cam-es íjakat, gyakorlatilag minden íjgyártó csak azon dolgozott, hogy fejlessze és tökéletesítse a felemás csigás íjait. Míg a két cam-es technológia folyamatosan továbbfejlődött, a felemás csigás íjak komoly technológiai előnyre tettek szert, és manapság a leg népszerűbb íj az USA-ban (külföldön már kevésbé népszerű). Népszerűségük ellenére még mindig elég újszerűek ezek az íjak, és elhamarkodott lenne

kijelenteni, hogy a két cam-es íjak világa leáldozott. Mint ahogy azt tudjuk, formák jönnek, formák mennek... Csak az idő ad arra választ, hogy az egycsigás íjaknak mekkora jövője lesz. És a kép még tovább színesedett a Hybrid (AKA Cam & ½) rendszer megjelenésével.

Talán a legkomolyabb állásfoglalás a felemás és kétcsigás íjakra, hogy nincsenek kidolgozva a csigák szinkronizálási szabályai. A vadászíjászok az „egyszerű a nagyszerű” elvet alkalmazzák egy új íj választásakor. Egy két csigás íjat beállítani és ellenőrizni nem egy nagy szám, csupán kezűgyesség. De a kezdőknek és a hétvégi íjászoknak nehézséget jelenthet, amit igyekeznek inkább elkerülni. És míg a felemás és Hybrid csigákat is fontos lenne összehangolni a jó teljesítmény miatt, hiányoznak az erre vonatkozó hangolási szabályok. Ezen kutatásokra egy kicsit kevesebb időt szánnak a gyártók.

A két csigás íjak leáldozása egy területen azért előny is. Legtöbbjüket így poton pénzért meg lehet szerezni. Ez főleg a középkategóriás, kétcsigás íjakra jellemző, ahol 30-50\$-al kevesebért lehet megszerezni egy hasonló teljesítményű osztott csigáshoz mérten. Ez azt jelenti, hogy dollárok megtakarításával lehet kiváló teljesítményhez jutni.

BEFEJEZÉS

Mivel egy új íj kiválasztása rendkívül körülményes feladat ezért azt javasoljuk, hogy rangsorold az elvárásaidat egy íjjal szemben. A főbb törvényszerűségeket, mint az ajzási magasság, a helyes beállítás és a cam típus, vedd alá további tanulmányozásnak, míg néhány olyan dologra, mint a márka, kar típusa, íj súlya és IBO sebessége kevesebb időt szentelj. Ha ezek után is vannak kétségeid, akkor javasoljuk, hogy a szerényebb íjak közül válogass. Gondolj bele, hogy egy gyors hibázás nem jobb egy lassúnál, és ami a haverodnak beválik, az nem biztos, hogy nálad is bejön.